

Az emojik használatának lehetőségei, különös tekintettel a jog területén történő alkalmazásukra

Bevezetés

Az elmúlt években az internet terjedésének köszönhetően megfigyelhető, hogy a fiatal generációk írásos kommunikációjuk során az interneten (de akár azon kívül is) egyre több rövidítést, szlenget alkalmaznak, a fogalmazásmódjuk egyszerűsödik, érzelmeik kifejezésére pedig hangulatjeleket, emojikat használnak. Mára már megjelentek a könyvesboltok polcain olyan könyvek, amelyek ismert történeteket (például Shakespeare műveit, vagy bibliai történeteket) dolgoznak fel az internet nyelvén, hangulatjelekkel, rövidítésekkel, stb. Egyes vélemények szerint azáltal, hogy az emberek hétköznapi kommunikációjuk során nincsenek rákényszerítve bonyolult mondatszerkezetek értelmezésére, nehézséget okoz számukra a jogi szövegek értelmezése. Ez különösen jelentős problémákat okozhat a jövőben, hiszen például a devizahiteles válság egyik tanulsága is már az volt, hogy hitelfelvételkor a fogyasztók nem tudták értelmezni a szerződési feltételeket. Kérdés tehát az, hogy a most, az internet világában felnövő generáció esetén ez nem lesz-e még hatványozottabban igaz? Tanulmányomban azt vizsgálom, hogy miként hatnak ezek a folyamatok a fiatal generációk helyesírási, fogalmazási képességeire? Vajon tényleg van-e összefüggés a szövegértési képességek és a hangulatjelek használata között. Bemutatom az emojik lehetséges pozitív és negatív hatásait, továbbá megvizsgálom azt is, hogy miként lehetne a hangulatjelek nyújtotta előnyöket a jog világában alkalmazni?

Az emojik

Mielőtt rátérnék használatuk lehetőségeire először is tisztázni szükséges, hogy mi is az emoji?

Az emoji egy apró digitális kép vagy ikon, amely egy gondolatot vagy érzelmet fejez ki.¹ Maga az emoji kifejezés a japán nyelvből ered, az szó jelentése a kép, valamint a betűk, karakterek egysége.² Az emojik korrekciós eszközök, segítenek minket abban, hogy az egyébként unalmas, fekete-fehér üzeneteinket feldobják, életre keltsék, és többlet jelentéstartalmat fűzzenek

---

¹ <https://en.oxforddictionaries.com/definition/emoji>

² http://epa.oszk.hu/00400/00458/00546/pdf/EPA00458_korunk_2016_04_055-060.pdf

hozzájuk, megkönnyítik számunkra annak megállapítását, hogy a másik fél üzenetéről eldöntsük az milyen hangulatú.

Mint a nyelvi változások általában, úgy az emoji is azáltal kezdtek elterjedni, hogy az emberek úgymond megállapodtak, megegyeztek azok használatában, azok olyan jelentést kaptak, amelyeket mindenki elfogad és ismer. Míg pár évvel ezelőtt csupán a mosolygós és a szomorú fej emoji létezett, és az idősebb generáció azokra is csak legyintett, mondván, hogy ez a fiatalok hóbortja, mára már több száz különböző hangulatjelet használunk, és nem csak a fiatal generáció tagjai. A nyelv változása egy természetes folyamat. Természetesen mindig vannak, akik ellenzik, és vannak, akik támogatják ezt a folyamatot. „Az egyik a konzervatív lelkület, amely szerint többet veszítünk a változással, mint nyerünk. A radikális lelkület szerint többet veszítünk, ha nem változik, mint ha ez megtörténik. Mindkettő belátja, hogy valami veszteség mindig van. A kultúrát az idősebbek félteni szokták – ez rendben is van, ez a dolguk.”³

Az utóbbi években egyre újabb és újabb hangulatjelek jelentek meg, lettek népszerűek, majd koptak ki a használatból.⁴ A népszerűségüket mutatja, hogy 2015-ben az Oxford Dictionary listája alapján az év szava az „örömkönnnyek közt nevető” emoji lett.⁵ Az emoji elterjedésére akár természetes folyamatként is tekinthetünk, hiszen ha az irodalom és a képtörténet viszonyát nézzük, akkor megállapíthatjuk, hogy a történeteket kétféleképpen lehet írni: vagy szavakból, sorokból, és fejezetekből álló történeteket írunk (ezt nevezzük irodalomnak), vagy pedig képek, illusztrációk sorozataként állítjuk elő (ezt nevezzük képtörténetnek). Márpedig a képtörténetnek akár nagyobb hatása is lehet, mint az irodalomnak, hiszen a képekben elmondott történetek az írástudatlan rétegekhez is eljuthatnak. Ehhez jön hozzá az a tény, hogy a digitális írás idejében sokkal könnyebb képeket létrehozni, és azokat beilleszteni szövegeinkbe, mint korábban a gépirás idején, amikor ehhez egy külön technikát kellett alkalmazni. „A (fizikai) képek előállításának, hozzáférhetőségének, módosításának egyszerűsödése a digitális médiumban hat a kommunikációs szokásokra és egyúttal a gondolkodás módunkra is. Az ún. posztliterális korszaka megjelölés arra utal, hogy az írás monopóliuma megszűnik. Ehhez két fő tendencia járult hozzá: egyrészt a hang forradalma (a hangtovábbítás, a hangrögzítés bevezetése), másrészt pedig a képi-ikonikus fordulat (a képrögzítés és -továbbítás: a fénykép, a mozgókép feltalálása).”⁶

---

³ <https://vs.hu/magazin/osszes/a-nyelv-valtozasa-termeszetes-interju-nadasdy-adammal-0502#!s1>

⁴ <https://georgianpartners.com/podcast-fascinating-world-linguistics-emoji-conversational-ai/>

⁵ <https://en.oxforddictionaries.com/word-of-the-year/word-of-the-year-2015>

⁶ <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=418>

Az emoji használatának előnyei és hátrányai

Az alábbiakban röviden bemutatom az emoji nyújtotta előnyöket és hátrányokat.

Hátrányok

Az emoji és általában az internetes szleng hatása a nyelvre még nem egészen világos. Az általános közvélekedés szerint az internet a felhasználók nyelvhasználatára több szempontból is negatív hatással lehet. E vélemények szerint az emoji károsak a nyelvre, mivel túlságosan leegyszerűsítik azt, ráadásul arra ösztönzik a használóikat, hogy ne törődjenek a helyesírással, vagy a nyelvtani szabályokkal. Megfigyelhető, hogy az online környezetben keletkezett szövegek nyelvezete egyszerűbb, szókincse szegényesebb, az ebben a környezetben nevelkedő fiatalok szövegértési és fogalmazási képességei romlanak. „Ma ez a nyelvi szubkultúra nagyon is hat a nyelvhasználat, s azon keresztül a nyelv alakulására, fejlődésére. Sokak szerint egyelőre ezen a területen az értékvesztés tűnik erősebbnek az értékteremtéssel szemben.”⁷ Az online nyelvhasználat lényegében egyfajta új nyelviséget hoz létre, ugyanis az internetes nyelvre az élőbeszéd közvetlensége, hevenységesség, jelzésszerűség jellemző, mivel a gyorsaság válik elsődleges szemponttá a szabados megfogalmazás rovására. Az internet új nyelvi szabályokat, nyelvi normákat generál, amelynek fő jellemzője az ún. nyelvi ökonómia, azaz a karakterekkel való takarékoskodás, és ezáltal az internetes szleng kialakulása (pl. rövidítések, szóösszevonások, mozaikszavak használata).⁸

Előnyök

Az emoji használatának azonban pozitív hozományai is vannak.

Az internetes nyelvnek és az emojioknak egyik pozitív hatása, hogy hozzájárulnak ahhoz, hogy az agyunk a korábbiaktól eltérő, ezáltal újdonságérzetet keltő, és szórakoztató módon gondolkodjon. Az emojiakat könnyedén felhasználhatjuk arra, hogy gondolatainkat anélkül kommunikálnánk mások felé, hogy azokat ténylegesen leírnánk, vagy kimondanánk.⁹ A digitális kommunikáció számos olyan lehetőséget rejt magában, amelyet kiaknázva pozitív hatásokat érhetünk el a nyelvi vitalitás, nyelvi sokszínűség, kreatív nyelvhasználat terén.¹⁰

Másodszor „az unimediális lineáris szövegeket felváltó multimediális (képet, hangot, videót is tartalmazó) és hiperlinkes (elektronikus hivatkozásokkal összekötött) szövegek hatására a

---

⁷ http://epa.oszk.hu/02200/02263/00032/EPA02263_e_nyelv_magazin_2017_2_04.htm

⁸ http://epa.oszk.hu/02200/02263/00032/EPA02263_e_nyelv_magazin_2017_2_04.htm

⁹ <https://www.eater.com/2016/8/22/12562016/emoji-menus-restaurants>

¹⁰ http://epa.oszk.hu/02200/02263/00032/EPA02263_e_nyelv_magazin_2017_2_04.htm

szövegértési stratégiák is megváltoznak.”¹¹ Ahogy már említésre került az általános vélemény szerint az internet nyelvén szocializálódó személyek szövegértési képességei romlanak azokéhoz képest, akik szépirodalmi műveket olvasnak. Az emoji használata azonban adott esetben akár fejlesztheti is a szövegértési képességeket, hiszen ahogy egy-egy szónak lehet több jelentése, ugyanúgy egy-egy hangulatjel is eltérő jelentést hordozhat a kontextus függvényében. Ebből következően, ha azt látjuk, hogy az online nyelvet használó diákok képesek az emoji mögött álló jelentést dekódolni napi szintű kommunikációjuk során, akkor egy komplex, hagyományos szöveg esetén is egyszerűbben képessé válhatnak az író által célzott jelentést felismerni a szövegkörnyezet alapján.¹²

Végül szintén pozitív hatása az emoji alkalmazásának, hogy azok többletjelentést adnak hozzá az írott szöveghez. „Az emoji mindig a szöveg részeként jelennek meg, hangsúlyozzák, megerősítik az őket megelőző gondolati egységeket.”¹³ Az internetes szövegekre jellemző, hogy „írott szövegekben a metanyelv, a mimika hiányában a mondandónk érzelmi részét a mosolyszimbólumok segítségével fejezzük ki.”¹⁴ Egy szemtől szembeni beszélgetés esetén nem csak a szavak hordoznak jelentést, hanem a hanglegjtésünk, a testtartásunk, mozdulataink, sajátos stílusunk, stb. is, amely tényezők azonban egy hagyományos írott szövegből hiányoznak. Itt jönnek azonban be a képbe a hangulatjelek, amelyek segítségével ezt az elveszett jelentést tartalmat – legalábbis részben – vissza tudjuk adni az írott szövegeknek.¹⁵ „Egyre inkább annak lehetünk tanúi, hogy az e-mail és a chatszövegekben az íráskép és az írásmód a beszélt nyelvi megnyilatkozások fonetikai megjelenését próbálják ábrázolni, vagyis az írott beszélt nyelv a megjelenési formájával, látványával is üzenetet közvetít, üzen az olvasónak, szövegértésre készítve őt.”¹⁶

Az emoji kapcsán fontos megállapítani, hogy azok jelentése nem mindig egyértelmű. „Jelentésükre a kommunikációs kontextusból következtethetünk. Ezzel magyarázható, hogy egy-egy animált emotikonhoz a sztenderd jelentés mellett többletjelentés is társulhat, de ez csakis kép és szöveg viszonyából olvasható ki.”¹⁷ A statisztikák szerint problémát is okozhat az emoji használata, mivel „önmagukban csak általános, ám az adott beszédhelyzetben konkretizálódó jelentésük van. Csupán a kontextusban derül ki, hogy egy mosolyjel milyen

---

¹¹ <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=418>

¹² <https://www.edutopia.org/article/using-emojis-to-teach-critical-reading-skills-marissa-king>

¹³ http://epa.oszk.hu/02200/02263/00032/EPA02263_e_nyelv_magazin_2017_2_04.htm

¹⁴ http://epa.oszk.hu/02200/02263/00032/EPA02263_e_nyelv_magazin_2017_2_04.htm

¹⁵ <https://georgianpartners.com/podcast-fascinating-world-linguistics-emoji-conversational-ai/>

¹⁶ http://epa.oszk.hu/02200/02263/00032/EPA02263_e_nyelv_magazin_2017_2_04.htm

¹⁷ http://epa.oszk.hu/02200/02263/00032/EPA02263_e_nyelv_magazin_2017_2_04.htm

jelentést kap.”¹⁸ Ráadásul egy-egy emoji mindenki számára mást és mást jelenthet. Egy kísérlet során arra kértek meg gyakorlott emoji használók személyeket, hogy egy előre kiválasztott ötven emoji segítségével fordítsák le hangulatjelekre a következő két mondatot: „Egy üveg bort kérek szépen” és „Lenni vagy nem lenni, ez itt a kérdés”. A megkérdezettek azonban teljesen eltérő emoji fordításokat adtak a mondatoknak. Azt is megfigyelték, hogy egyes hangulatjeleknek teljesen eltérő jelentést tulajdonítanak, vagy akár, hogy ugyanazt az emojit ugyanaz a személy egyszer ilyen, másszor amolyan jelentésben használja. Az egyik példa erre a kipirult arcú, tágra nyílt szemű emoji, amelyet az egyik megkérdezett főszabályként meglepettsége tükrözésére használ, de időnként flörtölése kifejezésére, vagy félnksége jeleként alkalmazza. Egy másik példa a már említett „örömkönnnyek közt nevető” hangulatjel, amely a leírása alapján boldogságot, és nevetést kíván kifejezni, azonban magán az emoji piktogramján hangsúlyos az arcon megjelenő két könnycsepp, ezért egyesek a sírás jelképeként használják. (Természetesen ez részben köszönhető lehet annak is, hogy egy kisebb képátlójú vagy felbontású telefonon nem látszik olyan egyértelműen az említett emoji nevetése a könnyek mellett.) Ebből kifolyólag egyesek arra következtetnek, hogy az emojik nem fognak önálló nyelvvé válni, amelyet mindenki a világ minden táján képes lesz megérteni, hanem sokkal inkább az írott szövegek fejlesztésére, többlet tartalommal ellátására lehetnek alkalmasak (például a valós beszéd hangsúlyozásainak írott szövegbeli leképezéseként).¹⁹

Mindezekre tekintettel úgy tűnik, hogy bár továbbra sem egyértelmű az emojik megítélése, azonban azt mondhatjuk, hogy az internetes nyelv megfelelően használva gazdagíthatja nyelvünket, pozitív hatással lehet szövegértési képességeinkre, és „nem veszélyforrásként kell rá tekintenünk, hanem valamiféle megújulás lehetőségéeként.”²⁰ Azt is látni kell továbbá, hogy olyan többletjelentést hordozó nyelvi eszközökről van szó, amelyek konkrét jelentése nem kiforrott, egyénenként eltérő és folyamatosan változik.

Az emojik használatának lehetőségei a digitális környezetben kívül

Első példa: az irodalom

Úgy vélem mindannyian találkoztunk tanulmányaink során olyan kötelező olvasmányokkal, amelyek – bár irodalmi remekművek – mégsem voltak szívünk csücskei, mert példának okáért túl régies volt a nyelvezete, vagy oldalakon keresztül csak tájleírást olvashattunk, holott mi

---

¹⁸ <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=418>

¹⁹ <https://phys.org/news/2017-05-linguistic-emojis.html>

²⁰ http://epa.oszk.hu/02200/02263/00032/EPA02263_e_nyelv_magazin_2017_2_04.htm

akcióra és kalandra vágytunk, és emiatt inkább elolvastunk helyette egy rövidített verziót. Lehetséges, hogy a jövőben még csak ezzel se kell bajlódunk, hiszen egyre több irodalmi műnek találhatjuk meg már manapság is az emoji verzióját.

Példának okáért egy ismeretlen szerző a Szentírás úgynevezett King James-fordítását alapul véve elkészítette a Biblia emoji-fordítását egy fordítóprogram segítségével, amely 80 emojit kapcsolt össze mintegy 200 szóval. A készítő véleménye szerint az emoji-Bibliát az emberek száz év múlva is olvasni fogják.²¹

Egy másik példa az emoji fordításokra a „OMG Shakespeare” címmel megjelent könyvsorozat,²² amelyben a szerzők elképzelték milyen lett volna a Rómeó és Júlia (YOLO Juliet), a Macbeth (Macbeth #killingit), a Szentivánéji álom (A Midsummer Night #nofilter) és a Hamlet (srsly Hamlet) története, ha a szereplőknek lett volna okostelefonjuk.²³ (A gondolat különlegességét az adja, hogy Shakespeare a Macbeth történet megírásakor Raphael Holinshed Chronicles of England, Scotland, and Ireland című művét használta kiindulópontnak és azt ültette át kora legnépszerűbb műfajába, egy színházi darabba. Az emoji verzió szerzői pedig Shakespeare műveit ültetik át a 21. század modern technikai vívmányainak korába, a „textspeak” stílusát felhasználva.)²⁴

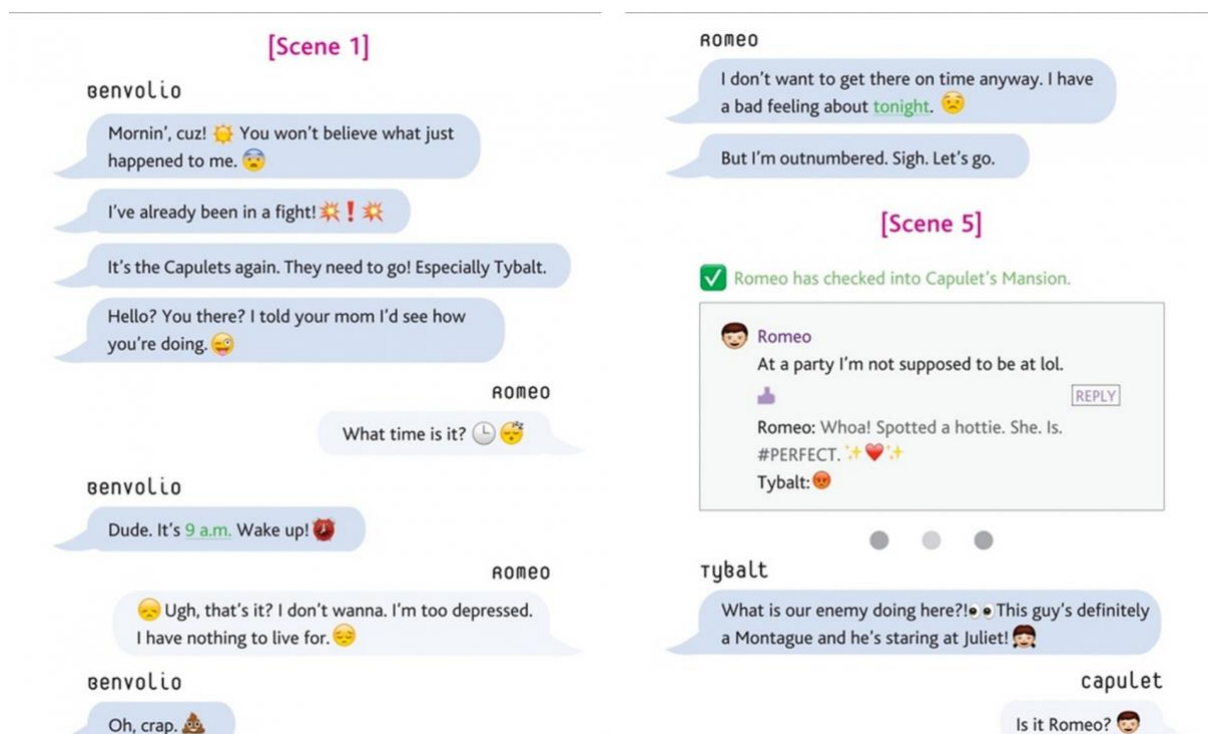
---

²¹ http://hvg.hu/tudomany/20160530_A_Szentiras_megosztasa_megjelent_a_Biblia_emojiverzioja

²² <https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/books/news/10315353.html>

²³ <https://www.penguinrandomhouse.com/books/541877/omg-shakespeare-boxed-set-by-william-shakespeare-courtney-carbone-and-brett-wright/9780399557378/>

²⁴ <https://www.theguardian.com/culture/2015/jun/12/omg-shakespeare-penguin-random-house-yolo-juliet-srsly-hamlet-textspeak>

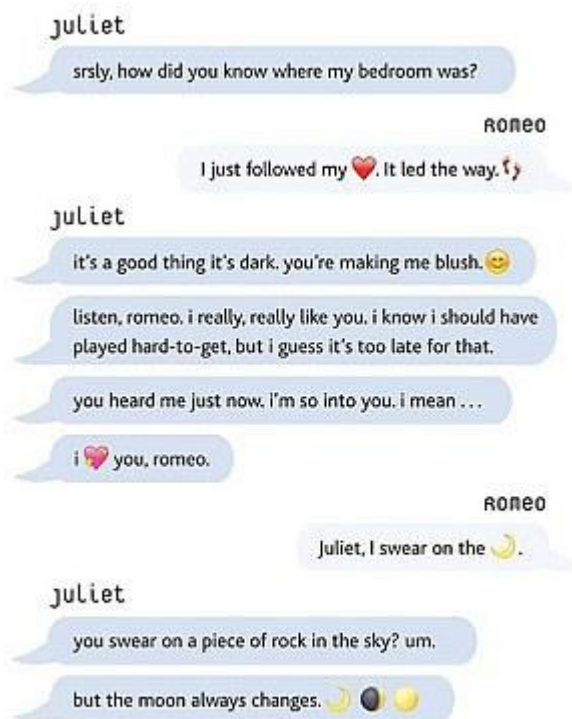
Az ismert történetet sms-eken, facebook posztokon, kapcsolati státuszok frissítésén, és különböző helyeken becsekkolásokon keresztül mesélik el a szerző, aki szerint a könyvek ideális ajándékok lehetnek tinédzserek számára, de akár színház rajongóknak is.²⁵ A fiatal olvasók megszólítása mint cél megjelenik abban is, hogy a könyvek kiadója a „Random House Books for Young Readers”.²⁶ A szerzők természetesen azokra is gondoltak, akik nem igazán jártasak a hangulatjelek és az internetes szlengek világában, így a könyv a függelékében tartalmazza azok jelentését.²⁷ A publikált emoji-verziók nagy visszhangot váltottak ki a kommentelők között. A visszajelzések meglehetősen vegyesek voltak. Az ellenzők többet közt például azt írták, hogy „Eddig még soha nem akartam egy könyvet sem elégetni” vagy, hogy „Még sose láttam ennyire undorító dolgot” és persze volt, aki stílszerűen egy lefelé fordított hüvelykujj hangulatjellel fejezte ki nemtetszését. Természetesen többen akadtak olyanok is, akiknek kifejezetten tetszett az öltet. Az egyik kommentelő például azt írta, hogy amikor középiskolásként el kellett olvasnia Shakespeare műveit, akkor azok régi angolsága miatt nem igazán értette a történetet, de hála az emoji-verzióknak most már felfogta azok lényegét.²⁸

²⁵ <https://www.amazon.com/YOLO-Juliet-OMG-Shakespeare-William/dp/0553535390>

²⁶ <https://www.theguardian.com/culture/2015/jun/12/omg-shakespeare-penguin-random-house-yolo-juliet-srsly-hamlet-textspeak>

²⁷ <https://www.amazon.com/YOLO-Juliet-OMG-Shakespeare-William/dp/0553535390>

²⁸ <https://www.theguardian.com/culture/2015/jun/12/omg-shakespeare-penguin-random-house-yolo-juliet-srsly-hamlet-textspeak>

Az emoji-verzió sokkal jelentősebb hatású az angol nyelvterületen, ugyanis az angol nyelv sokkal többet változott Shakespeare ideje óta, mint a magyar ugyanannyi idő alatt. Gondoljunk csak az Ómagyar Mária-siralomra, vagy a Halotti beszéd és könyörgésre, amelynek szövegét viszonylag könnyen megértjük ma is. Az azonban szinte elképzelhetetlen, hogy egy anyanyelvi szinten angolul beszélő személy modern fordítás nélkül megértsen egy nyolcszáz éves szöveget, vagy akár Shakespeare említett műveinek eredeti verzióját, mivel már nem ugyanazt az angolt beszéljük.²⁹ Ezt bizonyítja továbbá az a több tíz internetes oldal, amely modern angolra fordítását kínálja Shakespeare műveinek.³⁰

Második példa: az étlap

Londonban létezik egy Little Yellow Door nevű étterem, amelynek étlapján nem találunk angol nyelvű szöveget arról, hogy milyen ételeket rendelhetünk. Az étlap ugyanis emojiakat használ arra, hogy leírja a menüt. Például a „baguette” és a tehén fej” szimbólum a marhahúsos szendvicsre utal. A módszert azóta több étterem is átvette, többek közt a Pizza Hut étteremlánc. Az emoji használatával az éttermek lényegében áttértek a modern időkre jellemző minimalista kommunikációs stílusra, amely egy szórakoztató, ámbr időnként zavarokat okozó – ugyanis

²⁹ <http://www.bbc.com/culture/story/20150812-lost-in-translation-a-rose-by-any-other-name>

³⁰ Például: <http://nfs.sparknotes.com/> és <https://www.shmoop.com/shakespeare-translator/>

továbbra sem lehet pusztán emojikkal pontosan leírni egy ételt, még ha jelentősen bővült az e témakörbe tartozó emojik száma - étlapot eredményezett.

Talán ennél is érdekesebb a Seamless és GrubHub nevű étteremhálózat online rendelési módszere. Ezek az éttermek ugyanis írtak egy olyan programot, amely segítségével a vásárlók a twitterre emojikat posztolnak arról, hogy mit szeretnének enni. Hogy pontosak legyünk azt jelölik meg, hogy milyen alapanyagot kérnek az ételükbe és mit nem. Ezt követően egy az algoritmus kiválasztja azt az ételt a menüről, amely megfelel az emojiknak, a futár pedig kiszállítja az így kiválasztott ételt. Ahogy a program fejlesztői fogalmaztak ez gyakorlatilag egy étel rulettet eredményezett, ugyanis bár az ember tudja, hogy milyen alapanyagok lesznek az ételben azt nem tudja, hogy pontosan mit is fog kapni.³¹

A jogi alkalmazás lehetőségei

Azt láthatjuk tehát, hogy az emojik kiválóan alkalmasak egy étlap összeállítására, vagy egy irodalmi mű modern köntösbe öltöztetésére és a fiatal generációk számára való megértésének elősegítésére. Felmerül a kérdés, hogy vajon lehet-e hasznosítani az imént bemutatott módszert, a jog berkein belül? Van-e létjogosultsága a „textspeak”-nek egy szerződésben? Használhatjuk-e a hangulatjeleket, emojikat, az internetes szleng rövidítéseit a bonyolult jogi szövegek közérthetővé tételére?

A jogi szövegek közérthetőségének kérdése többször is felmerült az elmúlt évek joggyakorlatában. A devizahiteles perek során például az érvek között szerepelt az is, hogy a devizahiteles szerződések azért minősülnek tisztességtelennek és emiatt érvénytelenek, mert a bankok egyoldalú szerződésmódosításra irányuló gyakorlata nem felelt meg az egyértelmű és

³¹ <https://www.eater.com/2016/8/22/12562016/emoji-menus-restaurant>

érthető megfogalmazás elvének. A Kúria ki is mondta, hogy a szerződési feltétel tisztességtelenségét már önmagában az is megalapozza, ha az nem felel meg az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének. Az elv megfogalmazására és alkalmazására azért van szükség, mert a fogyasztó nem rendelkezik azzal a szaktudással és ismerettel, mint amivel a pénzügyi intézmény, ugyanakkor az ügyletkötés kockázata őt terheli. Elvárás a pénzügyi intézmény által alkalmazott általános szerződési feltétellel szemben, hogy „az átlagfogyasztó számára közérthető stílusban és olvasható formátumban kerüljön megszövegezésre.”³² A Kúria megállapította, hogy a pénzügyi kötelekben bizonyos szakmai kifejezések használata elkerülhetetlen. Ezek alkalmazása viszont nem alapozza meg az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének sérelmét. Az viszont sérti ezt az elvet, ha az általános szerződési feltétel szerkezeti kialakítása szükségtelenül bonyolult, nem áttekinthető.³³

Vajon használhatták-e volna a pénzügyi intézmények az emojikat a devizahiteles szerződéseikben, vagy az azokhoz csatolt tájékoztatókban annak érdekében, hogy megfeleljenek az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének?

Az emojik jogi szövegekben való használata során az első kihívást az jelenti, hogy a hangulatjelek (ahogy az a nevükből is következik) elsősorban az emberi hangulat leírására alkalmasak, ezáltal adva többletjelentést a szövegeknek. Egy jogi szöveg – legyen szó akár törvényről, akár szerződésről, stb. – azonban rendszerint objektív és érzelemmentes. Azt még meg lehet oldani például, hogy egy sírós fej és a pénz szimbólum használatával a sérelemdíj intézményére utaljunk, vagy a rács emoji jelképezze a szabadságvesztés büntetést (bár már e példák esetén is kérdéses, hogy ez mennyire lenne egyértelmű az olvasó számára). Azonban egy jogbérleti szerződés emojikkal való érzékeltetése már szinte lehetetlen kihívást jelentene. Problémát jelent tehát, hogy nem rendelkezünk olyan emojikkal (legalábbis nem elegendővel), amelyek képesek lennének megfelelően leírni a bonyolult jogintézményeket, vagy azok tartalmát.

A másik alapvető problémát természetesen az jelenti, hogy az emojik jelentése nem egyértelmű. A fentiekben már említésre került, hogy az emoji használók eltérő jelentéseket társítanak az egyes piktogramokhoz. Ráadásul arra is van példa, hogy ugyanaz a személy, ugyanazt a szimbólumot egyik élethelyzetben ilyen jelentéssel, a másikban pedig egy teljesen eltérő értelemben használja. Ebből következően nehézségbe ütközne olyan jogi szövegek

---

³² 2/2012 PK vélemény

³³ 2/2012 PK vélemény

megalkotása, amely mindenki számára ugyanazt jelentené. Erre tekintettel véleményem szerint például egy emoji használatával megfogalmazott hitelszerződést a bíróságok nem valószínű, hogy elfogadnának szerződésként. Álláspontom szerint az emoji nem egyértelmű jelentéstartalma miatt nehéz lenne megállapítani, hogy a felek akarata valóban kölcsönös és egybehangzó volt-e. Ha pedig utólag bebizonyosodik, hogy a felek valamely, a szerződés szövegében lévő emoji jelentését eltérő módon értelmezték, és csak azért bólintottak rá a megállapodásra, mert úgy gondolták, hogy az általuk helyesnek vélt tartalom került a szerződésbe, akkor már magának a szerződésnek a létrejötte is kérdéssé válhat, hiszen hiányzik a felek kölcsönös és egybehangzó akarata.

A problémák megoldásához visszakanyarodnék az étlap példájához, amely azáltal vált lehetővé, hogy az apple, facebook, stb. cégek évről évre bővítették azon ételek számát, amelyek emoji megfelelőt kaptak. Ez a folyamat vezetett el ahhoz, hogy mára komplett étlapokat vagyunk képesek alkotni pusztán emoji segítségével. Megoldást jelenthet a jogi alkalmazásra tehát, ha kialakítunk olyan emojiakat, amelyek egy konkrétan meghatározott jogi fogalmat jelentenek. Példának okáért az adásvételt, a cserét és az ajándékozást az alábbi szimbólumok jelképezhetnék:

Ha kialakítunk az egyes jogi fogalmakat jelölő emojiakat, és azokhoz egyértelmű jelentést társítunk, akkor már szerződések megszövegezésére is alkalmassá válnának a hangulatjelek, hiszen egyértelművé válna az adott szerződés tartalma. Ha mindkét fél számára azonos jelentéssel bírnak a szerződésben használt emojiak, akkor biztosak lehetünk abban, hogy a

szerződés felek kölcsönös és egybehangzó akaratát tartalmazza, és így nem lenne kérdéses az sem, hogy vajon létrejött-e a szerződés.

Az általam javasolt egyezményes jelek kialakítása egyébiránt egyáltalán nem jelent újdonságot. Gondoljunk csak a közlekedési táblákra, amelyek esetén mindannyian tudjuk, hogy egy csúcsára állított háromszög alakú, piros szélű, közepén fehér tábla azt jelenti, hogy az elsőbbségadás kötelező. Egy másik példa a buszokon vagy éttermek ajtaján gyakorta látott szimbólumok, például egy áthúzott kutyát ábrázoló kép, amelyről tudjuk, hogy azt jelenti, nem vihetünk be állatot, míg egy áthúzott fagyi/hamburger azt jelenti, hogy ételt nem vihetünk be magunkkal. De ugyanúgy piktogramok figyelmeztetnek minket arra, hogy a ruháinkat milyen hőfokon mossuk ki, vagy be szabad-e tenni azokat a szárítógépbe. Átvezetve az modern technológia világába azt láthatjuk, hogy a videojátékokon is különböző figyelmeztető ábrákat helyeznek el, amelyek figyelmeztetik a vásárlót a játékban található tartalomra.

A speciálisan jogi fogalmakra kialakított emojikkal kapcsolatban azonban nem tudjuk kiküszöbölni az eltérő nemzeti jogokból eredő problémákat. Előfordulhat ugyanis, hogy megalkotunk egy emojit például a hibás teljesítésre, azonban a hibás teljesítés, mint jogintézmény más jelentéstartalommal bír Magyarországon és Németországban.

Összegzés

Összegezve az elmondottakat megállapíthatjuk, hogy egy olyan generáció jelent meg, amelynek tagjai már nem különböztetik meg az online és a hagyományos írásbeliséget. Az még mindig nem tisztázott, hogy ennek milyen következményei lehetnek a szövegértési képességekre, a nyelvhasználatra, fogalmazási képességekre, és hogy ezek a következmények pozitív vagy éppen negatív változást jelentenek-e. Véleményem szerint a folyamatot visszafordítani nem lehet, így inkább azon kellene munkálkodnunk, hogy az internetes nyelv nyújtotta lehetőségek köré olyan stratégiákat fejlesszünk ki, amelyekkel kiaknázhatjuk az azokban rejlő potenciált, akár a jog, akár az oktatás, akár az élet bármely más területén. Véleményem szerint az emojik nagyban megkönnyíthetik különböző szövegek értelmezését, és többlet jelentéstartalmat adhatnak írott szövegeinknek. Azonban egyrészt nem alkotnak önálló nyelvet, másrészt nem alakult ki meghatározott jelentéstartalmuk. A probléma feloldható lenne azáltal, hogy megalkotunk egyfajta emoji értelmező kézisztárt, amely segít minket eligazodni az emojik jelentésrétegei közt. Ha megállapodunk az emojik jelentésében, akkor használhatók lehetnek a jog világában, például szerződésekhez, vagy azokhoz fűzött tájékoztatók megalkotásához, és ezáltal egyszerűbbé, érthetőbbé és világosabbá tételükhöz. Fontos viszont

látni azt a tényt, hogy a jogi fogalmakra alkotott emojikkal bár leírhatókká válhatnak jogintézmények, azonban az egyes országok a nemzeti jogszabályaikban eltérő jelentést tartalmat társítanak azokhoz, és ezért nemzetközi használatuk továbbra is nehézségekbe ütközne.